

Slovenski Meščan

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani. — Izhaja vsako soboto ponoči. — Dopisi naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina do konca leta 5 K. Posamezne številke 10 vin. Oglasi: za enkrat 12 vin., za dvakrat 10 vin., za trikrat in večkrat 8 vin. za enostopno petit-vrsto.

Najnovejše vesti.

Nemiri na vseučiliščih.

Dunaj, 20. junija. Dunajsko vseučilišče je mirno. Upati je, da dijaštvo že začetkom prihodnjega tedna preneha s stavko. Enako poročilo prihaja tudi iz Inomosta.

Stavka na vseučiliščih.

Dunaj. Rektor vseučilišča je izdal danes oklic na stavkajoče dijaštvo. V oklicu pravi rektor, da je imenovanje Wahrmondovo na praško vseučilišče se izvršilo z Wahrmondovim privoljenjem. Situacija je zato jasnejša. Rektor poziva dijaštvo, naj pride k predavanjem, ker bi sicer provociralo veliko nevarnost za vseučilišča. Dalje rektor določa, da morajo vsi vseučiliščniki, ki pridejo k predavanjem, pri vходу pokazati svoje legitimacije in se udeležiti samo onih predavanj, za katera so inškririrani. Kdor bi ravnal drugače, bo discipliniran. Sluša telji tujih univerz za sedaj na univerzo nimajo pristopa. Rektor izraža upanje, da dijaštvo preneha s stavko.

Dunaj, 20. junija. Vseučiliščniki so imeli danes shod. Na shodu se je povdarjalo da odgovora od dijaštva v Inomostu še ni, zato je dijaštvo sklenilo, da za sedaj še vztraja v stavki. Na shodu so si stavkujoči dali razna navodila za obnašanje na univerzi v ponedeljek. Določili so, da bodo stavkujoči vseučiliščniki že ob 7. uri zjutraj na vseučilišču, da bodo zasedli dohode v dvorane, da pa, ako se bodo predavanja res pričela, ne bodo rabili sile, ampak bodo predavanja le na ta način onemogočili, da bodo demonstrativno ploskali in klicali „Bravo“.

Profesor Wahrmund svari dijake.

Inomost. Profesor Wahrmund je izdal oklic na dijaštvo, v katerem se enkrat razlaga svojo afero, potem se pa zahvaljuje dijakom in jih prosi, naj sedaj opuste stavko.

Pasivna rezistenca na avstrijskih državnih železnicah.

Dunaj, 20. junija. „Forum“ poroča, da je med uradnim na avstrijskih državnih železnicah velika nezadovoljnost, ker se ne ugotovi upravičenim zahtevam uradništva. Vsled tega izbruhne jeseni na avstrijskih državnih železnicah pasivna rezistenca, ako se do tedaj ne ugotovi zahtevam osobju.

Enakopravnost na Kranjskem.

Tržič, 20. junija. Ljudstvo je razburjeno, ker so napisali na novi tržiški železnici — nemško-slovenski.

Ciankali izpila namesto vode.

New York, 20. junija. Sestra bogatega juvelirja Bloomerja je izpila velik kozarec ciankali, meneč, da je voda. V ciankali so dopolnili čistili juvele, kar pa nesrečnica ni vedela in je imela tekočino za vodo. Bila je takoj mrtva.

Maščevalec svoje matere.

Pariz, 20. junija. V bližini Nantesa je nedavno iz vzgojevališča došli Henri de la Houssaye priležnici svojega očeta s sekuro razklal glavo ter pobegnil.

Železniški minister proučuje kurjavo železniških strojev s petrolejem.

Lvov, 20. junija. Železniški minister Derschatta je došel sem ter se podal v petrolejske pokrajine, da na licu mesta izvrši študije za kurjavo železniških strojev s petrolejem.

Zrakoplov grofa Zeppelina zopet ponesrečil.

Fridrichshaven. Zrakoplov grofa Zeppelina se je dvignil popoldne, a se je mogel v zraku vzdržati samo 10 minut, ker se je na motorju nekaj pokvarilo. Izkrcaje se je v redu izvršilo.

Eulenburg pred sodiščem.

Berolin, 20. junija. Obravnava proti knezu Eulenburgu se začne 29. t. m. in bo trajala cel teden. Zaradi knezove bolehnosti se bo vsak dan obravnavalo le po tri ure. Prič je povabljenih 20. Obravnavalo se bo tajno.

Ponesrečeni francoski razdiralec torpedov.

Brest. Razdiralec torpedov „Sagaya“ se je ponesrečil. Močno poškodovano ladjo so zavlekli v mornariški arzenal.

Državni zbor.

Dunaj, 20. junija. Češki radikali so vložili nujni predlog v zadevi varstva tiskovne svobode na Češkem. Razprava o proračunu se je nadaljevala ter se najbrž konča že 24. t. m.

Dunajski časnikiarji ljubljanskim.

Dunaj, 20. junija. Svojim kolegom v delu v deželni zboru kranjskem izražamo svoje najsrčneje simpatije v borbi za častno in vredno občevarje deželnega zbora s tolmači javnega mnjenja in jim želimo popolnega uspeha.

Starešinstvo časnikiarjev v dunajskem parlamentu.

Izgredi v Splitu.

Split, 20. junija. Z dunajskega slavnostnega spreveda se vračajoče udeležnike je pri izkrcaju na-

padla množica kakih 200 ljudi. Najprej je bilo le zabavljanja in psovanja, končno pa je prišlo do dejanskega spopada. Udeležniki spreveda so se branili s sabljami. Končno so bili napadalci pognani v beg. Nekaj oseb je nevarno ranjenih. Med napadalci je bilo več visokošolcev.

Solnčarica.

Dunaj, 20. junija. Vsled neznosne vročine je tu danes več oseb obolelo na solnčarici.

Berolin, 20. junija. Včeraj je tu obolelo 15 oseb na solnčarici.

Fallieres na Ruskem.

Pariz, 20. junija. Predsednik republike Fallieres poseti ruskega carja meseca julija.

Deželni zbor kranjski.

Zastopniki vseh ljubljanskih listov so vložili meseca aprila, kmalu po zadnjem deželnozbornem zasedanju na predsedstvo deželnega zbora motivirano vlogo, da se jim v deželni zbornici namesto dosedanje docela nedostatne časnikarske lože odkaže tak prostor, kjer bi mogli neovirano zasledovati razprave deželnega zbora in zanesljivo poročati o njih. Na to vlogo niso dobili časnikiarji nobenega odgovora, pač pa se jim je danes zopet odkazala dosedanja časnikarska loža. Na današnjo intervencijo časnikiarjev gospod deželni glavar ni odredil ničesar, in zato so zastopniki ljubljanskih časnikov zapustili svoje prostore ter izjavili, da se ne vrnejo v zbornico in opuste zase poročanje o deželnozbornih razpravah dokler se ne ugotovi njihovim upravičenim zahtevam.

Ljubljana, dne 19. junija 1908.

Deželni zbor kranjski se je sešel 19. t. m. na enodnevno zasedanje, da odobri zakonski načrt o izpremembi deželnega reda in deželnozbornskega volilnega reda. Svoj čas smo že priobčili glavne točke, v katerih obstoji ta izprememba, in načrt se je tudi sprejel neizpremenjen, kakor ga je predlagal ustavni odsek.

Naj ponovimo še enkrat te glavne točke:

Ustanovi se splošni volilski razred z 11 mandati. Eden teh mandatov pripade mestu Ljubljani, drugi mandati se pa razdele sledeče: sodni okraj Ljubljana brez mesta en mandat, sodni okraji Radovljica, Kranjska gora, Tržič; Kranj, Škofja Loka; Kamnik, Brdo; Vrhnika, Logatec, Idrija, Cirknica; Postojna, Senožeče, Il. Bistrica, Vipava, Lož; Litija, Višnjagora, Radeče; Krško, Ko-

Na Dunaju.

Črtice o slavnostnem sprevodu na Dunaju, dne 12. junija 1908.

Vožnja in prihod na Dunaj.

Udeležniki slavnostnega spreveda, ki smo se vozili iz Ljubljane po državni železnici, smo prispeli na Dunaj v četrtek ob 7. zjutraj in sicer na Zahodni kolodvor. Vožnja je bila dolga, celih 21 ur. Umljivo je bilo torej, da so bili udeležniki precej izmučeni. Večina udeležnikov, saj so se s tem vlakom vozili Belokranjci, ki so tvorili večino, se še ni vozila sploh veliko po železnici, a tudi med ostalimi je bil marsikdo, ki še ni prišel preko Jesenic, zato je bila že vožnja po Gorenjski za večino potnikov zelo zanimiva. Predor skozi Karavanke in potem vožnja po lepem slovenskem Rožu, to je bilo večini nekaj popolnoma novega. V Celovcu je vlak postal četrte ure. Ko je nato drdral po ravnem Gosposvetskem polju mimo staroslavne gosposvetske cerkve in vojvodskega prestola, smo zadnjikrat še pozdravili slovensko zemljo, potem pa smo se vozili do Dunaja po nemškem svetu. Od St. Vida ob Glini naprej je bilo prvo, kar je moralo pobuditi pozornost vsakogar, krasni grad Visoka Ostrova. Za Brežami prestopi železnica korško-štajersko mejo. Judenburg s svojim začrnelim zidovjem je bil prvo večje mesto, mimo katerega

smo se vozili. V Šmihelu, kjer je vlak postal nad eno uro, je bila pripravljena večerja. Tu so tudi vlak okrasili z zelenjem. Med tem pa se je tudi že znočilo, in najlepši del proge, takoimenovani „Gesäuse“, smo prevozili po noči. V Amstetten smo dospeli zgodaj zjutraj, ko se je začelo že daniti. Pri postaji Pöchlarn smo zagledali mogočno Donavo. Nato se nam je pokazal v sijaju jutranjega solnca v svoji krasni legi nad Donavo ogromni benediktinski samostan Melk. Ko smo prispeli mimo Sv. Hipolita, je že začela kazati vsa okolica, da se bližamo cesarski prestolnici. Ob železnici povsod samo vile, priljubljena izletišča in letovišča Dunajčanov, in ko smo pustili zadnje obronke Dunajskega gozda za seboj, se je odprla pred nami široka ravnina in na njej celo morje hiš — cesarski Dunaj. Ob sedmih je privozil vlak na Zapadni kolodvor. Tu so nam dunajske Slovenke pripele šopke na prsi, in potem nas je pozdravil kranjski deželni glavar g. dvorni svetnik Šuklje, izražajoč prepričanje, da bo naš nastop na Dunaju v čast kranjski deželi. Pozdravil nas je tudi zastopnik slovenskega akademičnega društva „Danice“, nakar smo se vsedli v naročene omnibuse, ki so nas odpeljali v prater.

V Pratru.

Da ni bilo „krasnega spola“ med nami, bi človek rekel, da ima pred seboj vojaške novince ali pa re-

servnike, ki se vračajo domov, posebno še, ker je bilo med nami precej vojaštva, ki naj bi skrbelo za red in v prvi vrsti zato, da ne bi nam bil kdo kaj „prinesel“, kajti znano je bilo, da so se razni uzmo- viči iz vseh mogočih dežela zbrali te dni na Dunaju, ker so bili prepričani, da se jim bo njihova obrt v takem navalu ljudstva prav dobro obnesla. Kakor poročajo dunajski listi, je tudi policija dala pod ključ lepo število takih izvrševalcev „svobodne“ obrti.

Ko so nas oddelili ženske in moške posebej ter nam nakazali stanovanja, ženskam v barakah rdečega križa, moškim pa v Rotundi, smo šli zajtrkovat v Svobodovo restavracijo. Glede nastanjenja je pripomniti, da so bili udeležniki slavnostnega spreveda, ali vsaj udeležnice, ki so prispeli pred nami na Dunaj, precej na boljšem, kakor pa mi. Ženske iz Predarlske, Gornjeavstrijske in Solnograške so imele popolne postelje z žimnicami, dočim so se Kranjcam odkazala primitivna ležišča: kavaleti s povprek napeto plahto, rjuha za pokrivalo, pod glavo pa s slamo nabasana „blazina“. V Rotundi se je spalo po vojaško, kakor na vajah.

Svobodova restavracija ima velikanske prostore, kateri so se pozneje pri obedu napolnili skoraj do zadnjega kotička, ko so dospeli tudi oni udeležniki iz Kranjske, ki so se vozili po južni železnici. Pri zajutruku so se razdelile takoimenovane „Teilnehmer-

stanjevica, Mokronog, Trebnje; Kočevje, Vel. Lašče, Ribnica, Žužemperk; Novomesto, Črnomelj, Metlika; po en mandat.

Deželni odbor se pomnoži za enega člana iz te splošne kurije.

Ljubljana dobi dva nova mandata v mestni kuriji. Trg Ribnica se izloči iz dosedanje mestne skupine Kočevje-Ribnica in se priklupi k ostalim dolenjskim mestom in trgom.

Deželni zbor bo štel 50 poslancev.

Ljubljana se razdeli v mestni kuriji v dva volilna okraja, katera volita po dva poslanca. Šentjakovski, Dvorski okraj in Predkraj (Hauptmanca, Hradeckega vas, Ilovica, Karolinska zemlja, Orlove ulice, Črna vas, Dolenjska cesta) tvorijo 1. volilni okraj; Solski, Koldvorski okraj in Vodmat pa 2.

V splošnem volilnem razredu je volilna pravica enaka državnoborski volilni pravici.

Deželni zbor se ne razpusti v svrhu novih volitev, temveč se razpišejo le dopolnilne volitve v splošni kuriji in v Ljubljani za dva nova mandata mestne kurije.

V deželnem redu je nova določba, s katero se daje predsedniku deželnega zbora pravica, da v slučaju, ako kak član deželnega zbora hudo moti mir, se težko pregreši zoper parlamentarni red ali kruto žali deželni zbor ali predsednika, skliče disciplinarni odsek, ki ima pravico, izključiti dotičnika iz deželnega zbora na dobo največ treh sej. Priziv zoper ta sklep na deželni zbor je nedopusten.

Deželnozborni volilni red določa, da volilci v veleposestvu nimajo pravice voliti v mestni in kmetijski kuriji, volilci v mestni kuriji pa ne v kmetijski, pač pa volilna pravica v eni ali drugi navedenih kurij ne izključuje volilne pravice v splošni kuriji.

To so glavne določbe volilne preosnove.

Svoj čas smo že poudarjali, da volilna preosnova ne prinese meščanstvu nikakih koristi, ako izvzamemo Ljubljano, ki dobi tri nove mandate in bo imela odslej pet zastopnikov v deželnem zboru. Resnica je, da je bila Ljubljana v dosedanjem deželnem zboru primeroma najslabše zastopana, ali dobila je sedaj svoj mandat v splošni kuriji, mandat, ki ima edin v tej kuriji značaj mestnega mandata, dočim ima onih drugih 10 mandatov značaj kmetijskih mandatov, ker volijo vsa mesta in trgi s kmetijskimi občinami. Volilna reforma je torej priznala edino le Ljubljani značaj mesta, vsa druga mesta in trge pa je potisnila nazaj na nivo kmetijskih občin. Ponašamo torej, kar smo že svoj čas povedali, da volilna reforma ni prinesla mestom in trgom nikakih koristi, pač pa da jih je zapostavila, ako že ne rečemo naravnost — oškodovala. Posebne ljubezni do mest in trgov ni pokazala niti ena niti druga stranka, dasiravno bi bilo to najsvetejša dolžnost liberalne stranke, ki se smatra za njihovo zastopnico, za S. L. S. pa dobro naložen kapital, ki bi ji nosil v bodočnosti bogate obresti. Bodimo pa tudi odkritosrčni ter priznamo, da si je meščanstvo samo precej krivo, ker se je do sedaj lovilo za praznimi obljubami raznih mandatolovcev, namesto da se je organiziralo samo v sebi. Upoštevala se je krepka organizacija kmetijskega ljudstva, a meščanstvo je ostalo s svojimi željami in zahtevami ob strani, in to se bo dogajalo vedno in vedno, dokler ne bo izprevidel meščan, da vodi k uspehu edino le močna, samozavestna stanovska organizacija. Novosklenjeni zakon ni sklenjen za večno, in zato bodi prva skrb meščanstva, da v najkrajšem času skuša okrepiti svoje moči v organizaciji, in ko se to doseže, se ni treba bati, da se ne bi upoštevale njegove upravičene želje in zahteve.

karte", brez katere bi bil drugi dan vstop v Prater nemogoč, kajti vhod v Prater so zaprli in treba je bilo plačati vstopnine 1 K, oziroma tudi 2 K.

Po zajutruku je nekaj udeležnikov odšlo v mesto, drugi pa so si ogledovali Prater, a po obedu se je že vse začelo pripravljati za skušnjo, ki je bila napovedana ob 3. popoldne. Med tem je bilo v Pratru življenje že zelo živahno. Posebno veliko je bilo videti Poljakov, a tudi Dunajčanov-gledalcev je bila že vsa sila, saj menda radovednejšega človeka ni na svetu, kakor je Dunajčan, o čemer se je marsikdo lahko prepričal na Dunaju. Tako je n. pr. v skoraj najmočnejše obljudeni dunajski ulici Kärntnerstrasse ušel nekemu otroku balonček. To je bilo povod, da je vse obstalo in z velikanskim zanimanjem zrla za balončkom, ko je že zdavnaj izginil nad hišami. Najmanj dvesto ljudi je gledalo za tem balončkom. V drugi ulici, v ozki Naglergasse je nekdo našel dežnik, in zopet je bilo gledalcev in svetovalcev, da se je vse trlo in da je bil prehod naravnost nemogoč. Šele, ko se je neka ženica spomnila, da bi bilo dobro, najdeni dežnik izročiti stražniku in se je to tudi zgodilo, se je bilo mogoče preriti skozi množico.

Venem oziroma je bila zelo nerodna razdelitev udeležnikov po spolih in sicer zaradi prtljage, katero je imelo večinoma po več oseb skupno. Treba je bilo prenašati iz barak v Rotundo in zopet nazaj. No, pa tudi

Naš gospodarski razvoj.

Kakor kažejo razna znamenja, je prekoračil dosedanj strastni strankarski boj v kranjski deželi svoj vrhunec. Sklepati se da to vsaj iz tega, da ponehavajo osebni napadi. Liberalna stranka je pač izpoznala, da ne more več braniti prejšnjega svojega stališča in priznala S. L. S., da zastopa večino prebivalstva. Plod tega izpoznanja je volilna reforma, s katero se korenito izpremeni položaj v deželnem zboru.

S. L. S. si je priborila to zmago kot kmečka stranka in vsi dosednji poslanci so v prvi vrsti kmečki zastopniki. Ko pa dobi stranka večino v deželnem zboru, je zanjo neobhodno potrebno, da se zavzame z isto odločnostjo tudi za koristi obrta in trgovine. Kranjska dežela je danes v svojem jedru še skoraj popolnoma kmetijska dežela, kajti dve tretjini prebivalstva živita od obdelovanja zemlje. Kdor pa motri ves svetovni gospodarski razvoj s širšega stališča, mu je jasno, da se tudi naši deželi bliža doba industrije. Ta se je razvijala doslej tam, kjer so bili veliki skladi premoga. Ali črni diamanti postajajo od dne do dne dražji in vsak dan jih je manj. Pridobivanje premoga postaja težje, prevažanje in plače delavcev vedno dražje — in zato se draži tudi premog. Avstrija rabi na leto krog 1 milijon ton premoga, ki ga pa mora dobivati nad polovico iz Nemčije. To odvisnost, ki bi bila lahko usodepolna v slučaju vojske, je spoznala državna uprava in v železniškem ministristvu se vrše, kakor je čitati v listih, pogajanja, da se zagotovi električni obrat železnic. Industrija si išče zato druge pomoči — vodnih sil (tako pri nas na Soči in Savi). In teh je naša dežela sila bogata. Ne samo Sava ampak tudi manjši dotoki in celo vsak najmanjši potoček se da ceno izrabiti, da proizvaja elektriko kot gonilno silo raznih strojev. Nemška industrija je že znala izrabiti te naše naravne zaklade. Industrijska družba na Savi, tovarne v Trbiču, Mojstrani i. t. d. delajo že sedaj največ z vodno silo. Z gotovostjo lahko pričakujemo, da bodo ti prvi uspehi privabljali vedno več nemškega velekapitala v deželo. To je tista velika nevarnost, ki preti našemu narodnemu obstoju od nemške industrije vsled naše lastne nebržnosti.

Treba je torej pred vsem nam samim zmisla za industrijo. Znebiti se moramo tistega predsodka, kakor bi bila industrija kmetova sovražnica. Saj je znano, da je kmetijstvo najbolj razvito v industrijskih državah, kakor n. pr. v Belgiji. Industrijski delavec je najboljši odjemalec kmetov in kmet si šele potom industrijskih naprav lahko izboljša pridelovanje in vpelje stroje. Neki potnik se je čudil, ko je videl, da imajo na Danskem celo svinjake električno razsvetljene. A ravno v tem se kaže tesna zveza in medsebojna odvisnost kmetijstva in industrije.

Razvoj velike industrije tudi ne pomenja vselej nazadovanja male obrti. Treba je le, da ta napreduje in si olajša delo zlasti s stroji, pa se ji ni treba bati za obstoj. Danes ne dvomimo več, da je tudi malemu obrtu zagotovljen obstanek, če tudi so mu že dostikrat prorokovali neizogibno smrt. Stroj, ki je povzdignil industrijo, bo ohranil tudi malega obrtnika in z njim vred srednji stan.

Ni dvoma, da pride v bližnji bodočnosti tudi do nas tok velike industrije. Od nas samih zavis, ali ostanemo gospodarji bogastva lastne zemlje ali pa postanemo dninarji tujega kapitala. Želja naša je, naj tisti, ki imajo v rokah bodočnost naše dežele in našega naroda, obrnejo svoj pogled naprej, da se naučimo ceniti svoje bogastvo in ga ne prodamo za prazno

to se je uredilo končno, in ko je bila popoldne skušnja pri kraju, se je marsikdo oddahnil ter rekel: No, hvala Bogu, sedaj si grem ogledat mesto. In potem je šlo, kakor v čebelnjaku. Eni iz Pratra, drugi nazaj, dirndaj kakor na največjem žeganju. Zabavišča po Pratru so se polnila, celo ono velikansko kolo se je začelo vrteti, in marsikdo, ki je drugi dan jahal v sprevedu, se je še prej nekoliko povežbal na premakljivem konjiču velikanskega „ringelšpila“.

Po mestu.

V četrtek dopoldne se še ni nič kaj videlo po mestu, da bi se drugi dan vršil slavnostni spreved. Oni velikanski piloni na Dvornem Ringu, ki so na obeh straneh mejili cesarski paviljon, so še kazali svoja lesena rebra. Pozlačen je bil šele eden izmed onih jezdecev na vrhu. Popoldne je delo že precej napredovalo, in ker so delali celo noč, je bilo zjutraj vse gotovo. Na tribunah, katere so šele obhajali z raznobojnim blagom in pričvrščevali umetne cvetlice, so si ljudje iskali sedežev za prihodnji dan. Promet na Ringu velikanski. Vse si hoče ogledati cesarski paviljon, dasiravno še ni videti drugega kot deske. Pred parlamentom se tare velikanska množica ljudstva, večinoma tujcev, ki hočejo dobiti tega ali onega „domačega“ poslanca, da jim preskrbi vstop v državno zbornico. Vseučilišče se odlikuje s svojo „neobljude-

ceno lačnemu tujcu. Pot do tega cilja vodi na eni strani preko trgovskega pouka, na drugi pa preko organizacije in izrabe zakladov, ki leže sedaj take- rekoč mrtvi v blagajnah naših denarnih zavodov.

Občinsko in deželno gospodarstvo.

V.

Največji revež v občini je občinski stražnik. Kot orožnik ali odslužen vojak se je poprijel službe v svesti si, da bo vestno izvrševal svojo nalogo, kakor je videl pri vojakihi. Dokler je mlad, čil in zdrav, ima marsikdo pred njim strah, ko se pa mož postara, postane karakterističen za ves kraj in boje se ga samo še vaški otroci. Zato so iz njega ustvarili šaljivi listi tisto tipično osebo, ki igra zraven planinca-novinca in enakih oseb vedno najkarakterističnejšo usodo.

Kako pa naj obč. stražnik izvršuje resno svojo nalogo! Župan in tajnik, ponajvečkrat kot nevojaka, ne poznata tiste resnosti in discipline, in stražnik sčasoma izprevidi, da je treba razdeliti občane v dve kategoriji: bogate in uboge, in te zopet v pristaše obstoječe večine in nasprotnike.

Če n. pr. kdo krši policijsko uro, je mož postaviti v veliki zadregi, ali bi se pokazal pri vratih ali ne, kajti prav velikokrat sedi za policem vina prvi obč. svetovalec ali pa pri taroku sam gosp. župan. In tedaj bi bilo gorje, če bi stopil mednje „v imenu postave“, ker policijska ura vendar ne velja za „mirne goste“.

Zgode pa se tudi druge neprilike. Na svetu je namreč mnogo mest in trgov, ki niso drugega kakor velike vasi; v takih krajih se večkrat fantje sredi noči stopo, in prepričal sem se v gorenjskem mestu, ko so ponočnjaki pred kavarno napadli na vozu sedečega tujega fanta, razsajali, ga naklestili in konjem porezali jermena. Mestni stražnik je v primerni daljavi pazljivo gledal ves prizor, blizo ga pa ni bilo, kajti sam bi ne bil opravičil ničesar, nasprotno, nabili bi bili še njega, po žendarmerijo pa ni mogel iti, ker je njen delokrog na deželi; pa tudi da je bil šel po pomoč, so v tem času fantje svoje delo že davno opravili, neglede na to, da bi bil strogi mož celo družbo kompromitiral, ker so bili med pretepači tudi potomci uglednih meščanov. — V drugem slučaju pa je mož pri pijati zaspal in pretepači so imeli vse ure.

Ista dvojna mera velja, če je treba izvrševati svojo nalogo pri volitvah, naborih, na sejnih ali sadnem trgu. Gorje stražniku, če se pokaže ne nasprotne, temveč odkritosrčnega pristaša nasprotne stranke. Mož mora jadrati zlato srednjo pot, a ta je trnjeva posebno v krajih, kjer občinstvo deli globok prepad političnega nasprotstva.

Kaj šele kedar pridejo volitve! Primeril se je slučaj, da je stražnik pisal na volilne listke hišne številke dotičnih volilcev; nekdo se je pritožil in glavarstvo je zadevo izročilo drž. pravdnistvu. Pozvan je bil na odgovor stražnik, dasi je vsakdo vedel, da mož ni po svoji volji pisal številke na listke, ker se je takoj, ko je prišla nepravilnost na dan, izrazil: „Sedaj pa bom jaz zaščit“, — in moral je molčati za tuje grehe.

Neglede na to pa je stražnik tudi izven službe v večni zadregi. Ako ga vidijo v gostilni, trde takoj, da pohaja, če ima dopust in je v civilni obleki, se zopet ta ali oni obregne, kako da je občinsko osebje drago in nič ne dela. Če izvršuje svoje predpise strogo

nostjo“, kajti zaprto je, in vstop je dovoljen le tistim, ki delajo izpite, in še to samo proti posebnim „Pasi-sierscheinom“, pač pa je videti večje gruča dijaštva pred „menzo“. Mestna hiša je tudi cilj marsikateremu tujcu, toda za stavbo samo ni toliko zanimanja, ne vlečejo toliko v nebo kipeči stolpiči, kakor pa ono „kipeče“, ki se dobiva v „rotovski kleti“ po 16, 20, 24 itd. — četrtinga. Zajutrek v rotovski kleti spada baje tudi med znamenitosti dunajskega mesta, kakor čaša vina v Esterhazijevi kleti, kjer je stena obdrgnjena od kozarcev, katere gostje postavljajo na polico.

V cesarski dvor je vhod z Dvornega Ringa zaprt. Ako hočeš tja, moraš čez Ballhausplatz, kjer si zraven še lahko ogledaš palačo, v kateri gospoduje minister vnanjih zadev, ali pa preko Mihaelskega trga. Prememba dvorne straže je celo za Dunajčana redno nekaj velezanimivega. Med dijaštvom, ki ni bogve kako oblagodarjeno z mamonom, velja za to izpremembo straže ime — „Burggolasch“, kar znači toliko, da človek s praznim želodcem nekoliko pozabi to „praznino“, ko gleda nastop in odstop vojaštva ob spremljevanju godbe. Nadvojvoda Karol in princ Evgen sta s svojih visokih stališč gotovo že videla lepo število slovenskih dijakov, ki so „zajutrkovali“ ob njunih nogah. (Dalje prih.)

in nepristransko se zameri predstojnikom, če je popustljiv, izgubi ugled pri občinarjih. Srečen je le takrat, če se mu primeri dobiti boljše, zanesljivejšo in primernejšo službo, in tedaj se rad poslovi od svoje uniforme.

Trgovsko-obrtni glasnik. Slovenci na razstavo v Prago!

Matička Praga, srce vsega Slovanstva, se je zopet odela v slavnostno krilo in slavi prelepo slavje: v njej se zbirajo tisoči in tisoči raznih narodov, da so svedoki najlepših dnov češkega naroda, ko se v praški razstavi prelestno zrcali kulturna in gospodarska moč najnaprednejšega izmed slovanskih plemen. Nad 150 velikih kongresov se vrši letos v Pragi, iz vseh končin Evrope prihajajo v Prago občudovalci slovanskega uma in napredka. Izmed Slovanov najštevilneje posejajo praško razstavo severni Slovani: Rusi in Poljaki. Samo med Slovenci vlada nekako mrtvilo glede praške razstave, in da se temu odpomore, je iz čeških vrst samih izšla akcija, ki ima Slovence privabiti na praško razstavo. Osrednja zveza društev „Českých Baráčníků“ v Pragi, ki jej je glavni smoter gradnje čeških šol v obmejnih krajih in negovanje slovanske vzajemnosti, je pričela akcijo za izlet Slovencev v Prago ter z vsemi pripravljalnimi deli poverila svoja člana gg. Beneša in Krašovca.

Izlet Slovencev v Prago se vrši dne 16. julija t. l. in sicer po sledečem sporedu:

16. julija: izletniki se zberó po 5. popoldne v hotelu Štrukelj v Ljubljani. Tu jim praški odposlanec izroči izletne znake. Odhod iz Ljubljane južni kolodvor ob 7:35 zvečer.

17. julija: ob 6. zvečer prihod v Plzenj. Pozdravni večer v Meščanski Besedi. Prenočimo v Plznju.

18. julija: ogledamo si znamenitosti: najslavnejšo pivovarno na svetu, ogromne Škodove tovarne za topove, trgovsko akademijo, trgovsko zbornico, mestno gledališče; pogoščenje v češki pivovarni. Zvečer koncert in gledališče. Prenočevanje.

19. julija: odhod iz Plzna ob 9. dopoldne, prihod v Prago ob 12. popoldne v razstavo. Slavnostna razsvetljava na razstavišču.

19., 20., 21. julija ostanemo v Pragi ter si razven razstave ogledamo vse večje znamenitosti: kraljevi grad, vrh Petřín, kjer je svetovnoznani stolp liki Eiffel v Parizu, slovanski narodopisni muzej, vseučilišče, tehniko, poljedelsko visoko šolo, trgovsko akademijo, prvostolno cerkev sv. Vida, tovarno za sokolsko orodje J. Vindyš, Slavin-grobovje čeških velmož, narodno in vinogradsko gledališče, mestne elektrarne, vodovodne naprave itd.

22. julija: ob 8. uri zjutraj s parobrodom v vinorodni Melnik, kjer si ogledamo velikanske kleti kneza Lobkovic, višjo vinorejsko šolo, tovarno za sladkor, ki se prideluje iz repe itd. Ob 5. popoldne odhod v Prago, kjer zopet prenočimo.

23. julija: ob 11. dopoldne odhod iz Prage ob 1. popoldne prihod v Tabor. Tu si ogledamo kraljevo češko gospodarsko akademijo, glasoviti muzej, prekrasni sokolski dom, tovarno za umetna gnojila itd. Odhod iz Tabora ob 9. zvečer.

24. julija: prihod v Ljubljano ob 6:50 zvečer. Izlet se bo vršil, ako se prihlasi vsaj 40 udeležencev, kar se skoro lahko z gotovostjo računa. Preskrbljeno je, da bodo imeli slovenski izletniki svoje posebne vozove, ki bodo nosili napis „Slovenci na razstavo v Prago“. Posebno pa je važno dejstvo, da bomo Slovenci povsod na Češkem dostojno sprejeti po raznih odličnih korporacijah in društvih. Izlet bo vodil mlad energičen gospod, ki že več let biva v Pragi ter je češčine kot slovenščine vešč. Udeleženci lahko vstopajo na vseh postajah od Ljubljane do Celovca na vlak, ki odhaja 16. julija ob 7:35 zvečer iz Ljubljane.

Izleta se lahko udeleži vsakdo brez razlike spola in stanu.

Ker je izključeno vsako dobičkolovstvo in je akcija za izlet izšla iz zgolj rodoljubnih čuvstev, je tudi mogoče, da so stroški za izlet tako nizki, da bi posameznik gotovo potrošil več ko dvojno svoto. Cene izletu so:

v III. razredu 120 K., v II. razredu 140 K.

Najširšim vrstam slovenskega naroda je tako udeležitev omogočena. V tej ceni je obseženo: vožnja tja in nazaj in ves čas bivanja na Češkem 3 krat dnevna hrana in prenočišče. Hrana in prenočišče bo v hotelih prve vrste. Hrana bo obilna in po načinu table d' hote. Izletniki torej nimajo nobenih drugih izdatkov. Prijave naj se pošiljajo najdalje do 5. julija na naslov: Gospod Eman Beneš-Malostranský, spisovatelj Praga, VII. Skalecká ulica 355. Zajedno s prijavo se mora poslati zadavek 10 kron, ter naznaniti, na kateri postaji želi izletnik vstopiti. Najdalje do 12. julija t. l. pa mora biti doposlan na naslov g. Beneša ostali znesek 110 K

(oziroma 130 K) Na poznejše prijave se ne bo možno ozirati. Vsa v to stroko spadajoča pojasnila dajeta podpisanca! Na svidenje dne 16. julija v Ljubljani! Praga, dne 15. rožnika 1908.

Osrednja zveza društev „Českých Baráčníků“.

Za pripravljalni odsek:

Eman Beneš-Malostranský,

pisatelj in prezidijski uradnik magistrata Praga VII. Skalecká ulica 355.

Franjo Krašovce,

akademik, Praga VII. Skalecká ulica 355.

Tedenski pregled.

Kranjski deželni zbor je v svoji seji dne 19. t. m. sprejel načrt volilne reforme.

Kranjski udeležniki pri dunajskem slavnostnem sprevedu so se odlikovali med vsemi udeležniki. Domov so se vrnili v ponedeljek.

Shodi S. L. S. V nedeljo so se vršili shodi S. L. S. na Dobravi pri Kropi, v Sodražici, na Krki, pri Sv. Trojici in na Roveh. Poročali so državni poslanec dr. Krek ter deželni poslanci dr. Lampe, Bartol in Mandelj.

Tržaški deželni zbor je sprejel volilno reformo, kakor jo je predlagala vlada, z malimi izpremembami. Sprejela se je volilna dolžnost.

Grozna rodbinska drama se je dogodila v Trstu. Čuvaj mrtvašnice Colussi je hotel onečastiti svojo lastno hčer, katero je potem zaklal. Sam se je zastrupil s karbolovo kislino in se je ustrelil.

Državni zbor se bavi z razpravo o državnem proračunu, ki se najbrž konča v sredi prihodnjega tedna.

Cesarin štrajk na vseučilišču. Vseučilišni dijaki „svobodomiselnici“ še vedno štrajkajo in pomagajo jim tudi rektorji vseučilišč. Cesar je rekel naučnemu ministru, da naj naredi red na vseučiliščih in o rektorjih se je izrazil, da so to — „eine nette Gesellschaft“ — čedna družba. Ker dijaštvo ne miruje, se najbrž zatvorijo visoke šole.

Profesor Wahrmund pride jeseni iz Inomosta na nemško vseučilišče v Pragi.

Demonstracije v Zagrebu. Po procesiji sv. Rešnjega Telesa v četrtek je priredilo občinstvo v Zagrebu velike demonstracije proti banu Rauchu in podbanu Czernkovichu.

Srbsko ministrstvo je podalo ostavko. Novo ministrstvo bo imenovano, ko se konstituirajo skupščina.

Velike nevihte so na Nemškem, posebno na Saksonskem napravile veliko škodo. Kraljevi vrt v Draždanih je skoraj popolnoma uničen.

Dopisi.

IZ KRANJA. V prejšnjih dopisih smo sprožili nekatere stvari, ki se nam zde važne za napredek našega mesta. Danes se pa hočemo dotakniti zopet dveh vprašanj, kateri zahtevate v sedanjih razmerah nujne rešitve. Vodovod je za Kranj gotova stvar. Za danes niti ne maramo zabeležiti govoric, ki se širijo po mestu zadnje dni, ker nečemo, da bi se prebivalstvo z nedokazanimi govoricami vznemirjalo. Drugače bo seveda, če se izkaže, da imajo dotične vesti istinito podlago. Gotovo je torej, da se bo začelo kmalu z delom za polaganje cevij in Kranjci bomo imeli vse ulice razkopane in temelje hiš podvrtane. To delo pa bi se dalo združiti najceneje ravno sedaj z drugim, z izpeljavo kanalizacije. Ne vemo sicer, ali ima naš občinski svet dotične načrte morda že izdelane. Kajti pri nas so take stvari velika tajnost, za katero ve samo par gospodov, ki krmilijo čolnič naše občine. Vemo pa, da je kanalizacija nujno potrebna, da se odpomore raznim sanitarnim nedostatom in da se olvzame gospodarjem tista velika sitnost, ki jo povzroča odpeljavanje gnojnice in gnoja. Potem bo, upamo, tudi izključeno, da bi se celo v dnevni vročini vsled nebržnosti dotičnih organov širil tak smrad po mestu kakor se to danes kar redno dogaja. Stvar je nujna in tisti, ki so odgovorni za napredek našega mesta, je ne smejo zaspati. S polaganjem cevi in izpeljavo kanalizacije je pa treba rešiti še drugo vprašanje: regulacijo mesta. Doslej se je v mestu prav malo zidalo, dasi je ravno v Kranju pomanjkanje dobrih stanovanj jako veliko, kar občutijo posebno mali obrtniki, uradništvo in dijaštvo. Upamo, da se z vodovodom to obrne na bolje. Stavbenega sveta nam ne primanjkuje v neposredni bližini, treba je le, da se napravi že sedaj bodoči stavbeni načrt, določijo parcele in bodoče ulice, da se ne bo zidalo tja v en dan, ampak po gotovem načrtu. Mesto se razvije lahko zlasti na svetu, ki leži med „Zvezdo“ in državno cesto v Kokro in pa ob tržiški cesti. To se nam zdi primernejše, kakor pa da bi se premestila Kokra, kar se tudi namerava. Načrt pa mora biti v glavnih potezih izgotovljen že sedaj, da se bo oziralo nanj, ko se bo

izpeljavala kanalizacija. Drugače bodo pozneje stroški neprimerno večji. Želimo le, da bi se razmišljevalo o naših predlogih brez ozira na pomisleke posameznikov, kajti občinsko gospodarstvo bo pri nas šele takrat v pravem tiru, ko bo odločevala povsod samo splošna korist.

IZ IDRJE. Zanimivo 400 letnico obhaja dne 22. t. m. naše mesto. Okoli 15 let so že tu kopali živo srebro, a le bolj na površju. Ni bilo toliko denarja ne drugih priprav, da bi bili iskali rudo bolj globoko pod zemljo. A ko so bolj na površju vse pobrali, so že menili, da bode treba Idrijo opustiti, ko so že vse blago izcerpali. Oskrbnik in voditelj rudarske družbe je pa vedno nagovarjal, naj se koplje v globočino. Vsa formacija skladov kaže, da bode v zemlji še veliko več rdečega kamnja kakor na površju, a družbi je primanjvalo denarja, delavcev niso mogli spriti plačevati, a tudi rudarji niso imeli denarja, da bi ob svojem živeli ter čakali boljših časov. Polovica delavcev je bila radi tega zapustila Idrijo, druge je oskrbnik Kuttler še zadrževal in jim obljuboval boljši zaslužek, ako bodo vztrajali. Ker je sam vse vodil, bil vedno pri delavcih v jami in kazal sam toliko samozavestne gotovosti, je res nekaj rudarjev ostalo mu zvestih. A ko dan na dan trudapolnega dela le ni bilo obetane rude in so izplačila zaostajala, so začeli godrnjati in z nejevoljo še hodili na delo. Kuttlerjeva gospa je izpoznala sitni položaj in bila v skrbeh za podvzetnega soproga. Dne 22. junija 1508 zasliši od daleč glasen vrišč, ko hiti k oknu, vidi, da se proti njeni hiši bliža truma razvnetih rudarjev. Prepričana je bila, da so ubili v jami njenega moža, in sedaj se hočejo še nad njo maščevati radi zaostalega plačila. Začne snemati prstane in svoje zlate okrase, katere hoče darovati delavcem. Ko dospejo do njene hiše, jim raz okno vrže zlatnino in jih zagotavlja, da hoče jim vse dati, kar ima, njena vest ji ne dopusti, da bi kateri kaj škode trpel. Rudarji so bili pri tem nagovoru vtihnili, a ko ona skone s pozivom, da naj jo nikar ne umore, zaori na glas: Ruda, ruda! Živo srebro smo dobili, od danes naprej so nastali boljši časi za nas. Slava oskrbniku Kuttlerju in njegovi soprogi! Od veselja, da se jim je po tolikem naporu posrečilo dobiti bogato žilo, niso mogli več vztrajati v podzemeljskih prostorih, hiteli so svojim in gospej oskrbnikovi kolikor mogoče hitro naznaniti veselo novico. Isti dan niso mogli delati radi preobilega veselja. Sklenili so vsako leto Ahacijev god slovesno praznovati, in gospa Kuttler je pri sv. Stolici izprosila rudarsko procesijo, ktera se z vsem sijajem vrši sedaj že 400 let. In ta ponedeljek se bode vršila ravno 400 tič.

Zgodovina našega rudnika kaže, da rude od takrat ni zmanjkalo. Prišle so tekom let kake nesreče, tudi rudar je trpel sempatja pomanjkanje, a vedno je rudnik donášal dobiček. Ko je še erar prevzel vse podjetje v svoje roke okrog leta 1580, se je vse delo bolj pravilno izvrševalo, oskrbovale varnostne naprave, da se je res zgodilo primeroma malo poškodovanj. Letos se je tudi po prizadevanju naših poslancev plača zboljšala, da rudar dobi stanu primerni zaslužek in je tudi za starost preskrbljen, da mu ni treba povpraševati, kaj bo z njim, kadar obnemore. Rudar, ki do služi 40 let, dobi okoli 62 kron mesečne pokojnine ter žito in drva. Ni sicer v naših dragih časih prav veliko, a vsaj toliko, da lahko izhaja v svoji onemoglosti in starosti.

Kako se urednik slovenskega lista kmalu zameri, eva vam slučaj! Pisali ste o „slovanski vzajemnosti“ in navedli dogodek iz Celovca, kjer češka kolonija z Nemci drži. Pripomnili ste, da češki uradniki radi „nezmožnosti“ gredo v druge dežele, ker doma ne dobe kruha. Tu je precej čeških uradnikov, ktere so omenjene vrstice hudo zadele. A menimo, da po nepotrebnem. V dobi, ko gre češki voditelj dr. Kramar na Rusko iskat zaveznikov in želi zveržiti slovansko vzajemnost, se res doma osmešimo, ako Slovani ne držimo vkup. Nemcem smo sicer dobro došli, ako jim pomagamo še do večje veljave, a gotovo niso posebno navdušeni do takih zaveznikov. Saj čutijo, da jim iz prepričanja ni došlo tako postopanje, in za hrbtom se nam posmehujejo, če Slovani tako daleč romamo iskat si prijateljev, ko se v domači zemlji ne maramo. — Beseda „nezmožnost“ jih je tu še najbolj osupnila. Tudi po nepotrebnem. Ako kateri uradnik vstopi v državno službo pri rudnikih, že pač naprej ve, da v domači deželi ne bode ostal dolgo. Mora pač spoznati različne rudnike, da bode uspešneje deloval, in državna uprava prestavi uradnika po njegovi zmožnosti tja, kjer ve, da bo najbolj na svojem mestu. Erar ima pa rudnike na Češkem, Tirolskem, Štajerskem, Koroškem, in Kranjskem. Tedaj pač ni govoriti o nezmožnosti rudarskega uradnika, ako gre sedaj med Nemce, Čehe ali Slovence. Naši slovenski uradniki morajo navadno drugam, ker jih v domači deželi neradi nastavljajo. Po tem merilu bi morali tudi svojim rojakom očitati nezmožnost, če delujejo med Čehi ali Nemci. Tega pa gotovo, g. urednik, niste nameravali s svojo notico v

listu 6. t. m. Zato bi onim gospodom svetovali malo več treznega premišljenja, preden take notice obrnejo na se, katerim gotovo ni bila namenjena. — Pri-pomba uredništva. Prav imate, g. dopisnik! V omenjeni notici se ni niti najmanj mislilo na državne uradnike češke narodnosti, najmanj pa na uradnike o. kr. rudnika v Idriji, pač pa na razne zasebne službe in to v prvi vrsti v Ljubljani, kjer skoraj ni nobenega dobro plačanega mesta v slovenskih rokah, da-siravno bi bilo dovolj zmognih slovenskih moči. Vze-mite na pr. le Ljubljansko kreditno banko, katera dela sedaj skoraj izključno s slovenskim denarjem, ne vemo, ali je češka Živnostenska banka, s katere pomočjo se je ustanovila Lj. k. b., še z 200.000 K ude-ležena, vzlic temu pa so za Slovence samo „nižja“ mesta. Mislili smo torej na take in enake razmere. In če pravijo, da ni zmognih slovenskih moči, je odgovor prav lahek: Kdo se bo pa posvečal takemu zvanju, ko vidi, da je vse zasedeno po drugih, in da bi ob vsej svoji zmognosti moral le gledati, kako gospoda-rijo drugi, sam naj bi pa le delal in vlekel kot skromni pisarček ali kaj podobnega. Prostovoljno se ne bo nihče odrekel dobro plačani službi, in Slovenec zna čakati, da bo osivel, predno bo naletel na kaj boljšega. Takšne so razmere, in če smo jih resnično očrtali, se nam ne more zameriti.

Domače vesti.

Kranjska odvetniška zbornica je imela v pone-deljek svoj redni občni zbor. Ne zanima nas to, kar se je sklepalo o raznih drugih zadevah, pač pa nas prav posebno zanima dejstvo, da nismo našli v poročilu o tem občnem zboru, ki je prišlo v javnost, niti besedice o tem, ali se je odvetniška zbornica kaj bavila z onim svojim gospodom članom, ki je, zaničujoč sklepe društva slovenskih odvetnikov, na tako jasn način oblatil stanovsko čast slovenskega odvetništva in izdal koristi slovenskega naroda. V ponedeljek je bil redni občni zbor odvetniške zbornice, a kakor sklepamo iz poročila o njem, ni bilo člana, ki bi bil imel besedico graje za takega človeka. Reklo se bo, da je društvo slovenskih odvetnikov vse kaj drugega, kakor pa odvetniška zbornica, da stvar nima z odvetniško zbornico nič opraviti, ali mi pa pravimo, da je sveta dolžnost odvetniške zbornice, da se temeljito bavi s svojim članom, ki je na tak način oblatil čast vsega slovenskega odvetniškega stanu. Kdo naj pa drug govori, ako ne odvetniška zbornica? Kdo drug more uspešneje in vplivneje braniti čast odvetniškega stanu? Potemtakem se seveda ne čudimo, da je imel gospod „najnarod-nejši“ in „najnaprednejši“ deželni poslanec itd. itd., stanovsko čast vsega slovenskega odvetništva blateči odvetnik dr. Janko Vilfan toliko drznosti, da se je pokazal v kranjski deželni zbornici. Potemtakem bi se seveda tudi ne čudili, ako bi ga organizacija slovenskih odvetnikov celo imenovala za svojega — častnega člana.

Stavka časniških poročevalcev. V kranjskem deželnem zboru se je določil časniškim poročevalcem tak prostor, da jim je absolutno nemogoče zasledovati razprave v deželni zbornici. Iz takojimenovane „časni-karske lože“ se izmed vseh poslancev ne vidi drugega, kakor edino le deželnega glavarja, a ne čuje se niti be-sedice, ki se govori v poslanskih klopih. Poročevalci ljubljanskih listov so že meseca aprila odposlali vlogo na predsedstvo deželnega zbora, v kateri so navedli vse nedostatke te „časnikarske lože“, ali kakor se navadno imenuje — „kurnika“, ter prosili, da se jim odkaže tak prostor, da bodo mogli zanesljivo poročati o deželno-zborskih razpravah. Tej prošnji se ni ugodilo, da, niti odgovora ni bilo nanjo nikakega. Z ozirom nato so za-stopniki vseh ljubljanskih listov zapustili svoje prostore ter odšli iz zbornice, sklenivši, da toliko časa ne poro-čajo o sejah deželnega zbora, dokler se jim ne odkaže prostora, kjer bi mogli točno in zanesljivo poročati. Zato tudi naš list ne prinaša nikakega poročila o seji dežel-nega zbora z dne 19. t. m. „Slovenec“, ki je tudi pri-občil skupno izjavo časnikarskih poročevalcev, je dobil svoje poročilo o seji deželnega zbora iz kroga deželnih poslancev, dočim je „Slovenski Narod“ priobčil edino-le skupno izjavo. Uradna „Laibacher Zeitung“ ima po-polno poročilo, a skupne izjave ni priobčila. Za bodočo redno deželnozbornsko zasedanje se baje odka-žejo časnikarjem prostori, kakor je treba.

Umor dekana Erjavca. V nedeljo, dne 14. t. m. je med deseto mašo prišel v župnišče k dekani Matiji Erjavcu, župniku v Vipavi, mlad moški, ki je napadel dekana najprej z debelim kamenom, potem pa mu zadal s škarjami več ran. Vsega skupaj je imel umorjeni dekan okrog 50 ran. Morilec je pograbil nato nekaj denarja in zbežal. Ko so domači opazili umor, je dekan že umiral. Dekan in častni kanonik Matija Erjavc je bil rojen v Kriški vasi pri Višnji gori ter je letos dopolnil 72 let. V Vipavi je bil župnik že od l. 1882. Ob splošni priljubljenosti dekanovi je grozni umor obudil v Vipavi in vsej okolici velikansko ogorčenje, vse je hitelo iskat morilca, ki pa je med tem izginit. Vender pa ni imel sreče, da bi se mogel skrivati dalj časa. V nedeljo zvečer

je namreč prišel na tržaško reševalno postajo neki moški, ki si je dal obvezati rano na roki. Ker se je sumilo, da je morilec iz Vipave odšel proti Trstu, se je obvestila tudi tržaška policija, kateri se je še isto noč posrečilo vjeti onega ranjenca, ki je končno priznal, da se ime-nuje Viktor Pangerc in da je v resnici umoril vipav-skega dekana. Pangerc je rodom iz Vipave in so mu bile kot takemu razmere v vipavskem župnišču dobro znane. Morilec je oženjen, a ne živi skupaj s svojo ženo, s katero je postal zelo surov. Njegov brat, ki biva tudi v Trstu, ga je označil kot popolnega pro palico. V Vipavi živita še njegov oče in sestra. Pri morilcu so našli še nekaj denarja. Tržaška policija je mnenja, da je Pan-gerc tudi morilec onih treh tržaskih kočijažev, vsaj ne-katere priče, katerim so pokazali Pangercovo fotografijo, so izjavile, da je zelo podoben morilcu tržaskih koč-ijažev. Pangerc so prepeljali v zapor v Ljubljano, ker ga bo sodilo ljubljansko porotno sodišče. Pogreb umor-jenega dekana se je vršil v torek v Vipavi ob velikanski udeležbi duhovščine in drugega občinstva. Naj sveti večna luč blagemu pokojniku, morilec naj pa dobi za-služeno kazen.

Iz Kranja. Obešenca, o katerem smo zadnjič po-ročali, so spoznali po obleki. Je pa neki Matevž Zibret iz Predoselj, ki je bil že prej norčav in šel menda zato v smrt. Grajati pa moramo še enkrat, da je ležal mrlič, poln črvov, štiri dni v premskovski mrtvašnici in da se sanitarna oblast ni zmenila, da ga bi dala takoj pokopati.

Nemške dopise pošilja prav rado slovenskim stran-kam več sodišč na Kranjskem. Zadnje čase smo dobili poročila o tem iz Kranja in Novega mesta. Nemški sodniki so najprej nemški nacionalci, naši se pa bojé izvrševati celó to, kar stranke lahko po postavi zahte-vajo. Drugič bomo govorili odločneje in navedli imena dotičnih gospodov.

Društvo trgovskih sotrudnikov v Kranju vpelje drugi mesec posredovanje služeb. Kedaj se zgane kranjska občina, da bi vpeljala posredovanje služb za posle? S tem bi bili zadovoljni gospodarji in posli.

Iz Kamnika. V petek, dne 19. t. m. zjutraj ob 5. je po dolgi bolezni umrl tukajšnji trgovec g. Andrej Albrecht. Umrli je bil odlični pristaš S. L. S. ter je kot tak tudi vedno nastopal v javnosti. Odločno je za-govarjal svoje prepričanje v mestnem odboru kamniškem, katerega član je bil več let, bil je ud vseh naših orga-nizacij, predsednik katoliškega političnega društva za Kamniški okraj, odbornik društva Kamnik, odbornik hra-nilnice in posojilnice in njen ustanovnik. Zaradi svo-jega, sicer krepkega in odločnega pa vendar blagega značaja je bil umrl splošno priljubljen, tudi pri svojih političnih nasprotnikih. Pogreb se vrši danes, v nedeljo, popoldne ob 5. Slava spominu vlega moža! — Umrli je tudi tu g. Josip Fajdiga, posestnik, lesni trgovec in gostilničar ter načelnik gasilnega društva za mesto Kamnik. N. p. v. m. — Prošlo nedeljo, dne 14. t. m., se je vršil v kopališču koncert v korist podružnici slov. planinskega društva v Kamniku. Koncert, ki ga je pri-redil kopališki restavrater g. Michl, je dal 21 K čistega dobička. — Kamniška koča na Sedlu se odproi danes, v nedeljo, dne 21. t. m. Koča je preskrbljena z vsemi potrebščinami planincev.

Vrhnika. Naš občinski zastop je imenoval v seji dne 14. t. m. častnim občanom sledeče gospode: de-želnega glavarja Fr. Šukljeta, svetnika Povšeta, dr. Šu-steršiča, dr. Lampeta, dr. Kreka, dr. Žitnika in župnika Sušnika z Rovt. Naši liberalci so zaradi teh imenovanj grozno razburjeni, ali to razburjenje se bo sčasoma že poglelo. Naši občinski odborniki vedo, kolikih zaslug so si stekli imenovani častni občani za našo občino, in so s pravim navdušenjem glasovali za ta predlog. Ali pa naj se imenuje morda častnim občanom take ljudi, ki se svoj živ dan niso brigali za nas, ali pa kvečjemu le toliko, da so pokvarili ono, kar je še bilo dobrega pri nas. — V ponedeljek, dne 29. t. m., na sv. Petra dan, se vrši pri nas velika slavnost, praznovanje petindvajset-letnice društva rokodelskih pomočnikov. Od zunaj nam je obljubljena udeležba cele vrste raznih društev, po-sebno pa upamo, da nas Ljubljančanje posetijo ob tej priliki v najmnogobrojnšem številu. Dopoldne je cer-kvena slavnost, popoldne pa komerz in veselica s petjem, godbo in drugimi zabavnimi prireditvami. Pridite torej in poveselite se z nami, sprejeli vas bomo kakor spre-jema brat brata. Na svidenje torej dne 29. t. m.

Iz Tržiča. Novo društvo v Tržiču se je zaosno-valo dne 17. junija t. l., namreč podružnica Slovenskega planinskega društva za tržiški okraj. Zbralo se je ob osmi uri zvečer v prostorih g. Frana Deua precejšnje število povabljenih gospodov. Otvoril je zborovanje g. notar Matija Marinček ter prosil besede, da spr-go-vori nekoliko o pomenu društva. V svojem govoru je posebno poudarjal, naj to društvo, ob katerega zibelki danes stojimo, goji razum za lepoto in krasoto naših slovenskih planin, in naj bo namen tega društva, da se popravijo sedanja pota ter se zaznamujejo in odkri-vajo nova. Poudarja, da morda to društvo pripelje v boljše zvezo narodnosti ter naj se v tem oziru ne raz-ločujejo stranke. V to pomozi Bog! Za tem govori g. učitelj K. Mahkota in prebere pravila novo ustanov-

ljeneza društva. Zatem sledi volitev odbora in načelnika. Volilo se je po listkih načelnika ter je bil izvoljen gosp. Franc Deu z večino 23 glasov, v odbor pa gg. Franc Ahačič, Jakob Kalan, Matija Marinček, Ivan Papov, inženir Karl Pollak in Friderik Repovš. Ker se nadalje nihče ni oglasil k besedi, se je zborovanje zaključilo.

Otvoritev tržiške železnice bode, kakor se čuje, dne 5. julija t. l., ravno na god sv. Cirila in Metoda, prvakov slovanstva. Ker je na ta dan nedelja ter se že tako v večih krajih pršlavlja ta dva svetnika stem, da jim v čast po gričih kurijo kresove, naj tudi tukaj ne zaostanemo. Torej na krov!

Tržiške novice. Ponesrečil se je neki delavec pri zgradbi železnice tako hudo, da so ga morali prepeljati takoj v bolnišnico. — Procesija sv. Rešnjega Telesa se je vršila v lepem vremenu in v lepem redu. Procesije se je udeležilo veliko občinstva, a pogrešalo se je pa več oseb, katere so pravzaprav vezane, da izpolnjujejo to, kar izpolnjuje Njegovo Veličanstvo, presvetli cesar sam. Ako se sivolasi starček vedno osebno udeležuje sv. Rešnjega Telesa procesije, tudi tržiškega župana ali njega namestnika ne bi smelo biti sram, ako bi se poklonil Najvišjemu. Naravnost sramota pa je, ako gleda, pa se še ne odkrije.

Iz Postojne. Postojnsko trško oskrbnistvo je pro-dalo 1000 jelk, in pri tej priliki je pokazal postojnski magnat, veleposestnik g. Fr. Jurca, kako mu leži na srcu korist trga. Za kubični meter ponudil je ta magnat 14 kron 10 vin, in ker je mislil, da ni nobenega kon-kurenta, se tudi za stvar ni brigal več, v mnenju, da mu ne more izpodleteti. Toda človek obrača in Bog pa obrne: pojavil se je nenadoma konkurent v osebi gosp. A. Srebotnjaka iz Predjame, kateri je ponudil 1 K 05 h več za kubični meter, torej 15 K in 15 vin., kar znese pri 1000 deblih okoli 1500 kron več. Ker magnat Jurca ni prišel k dražbi, katera je bila določena na deveto uro dopoldne, trg pa mra gledati, da skupi kolikor največ mogoče, se je sklenila pogodba z g. A. Srebotnjakom. Po dražbi prihiti magnat Jurca in ko sliši, da je ta les kupil drug in da mu je „kšeft“ izpodletel, zahteva, da se mora ta kup razveljaviti, češ kako so mogli brez njega obravnavati, da bo trg oškodovan, da bi on dal 2000 kron več, da ta kup ni postavno sklenjen, in da mora biti razveljavljen. Seveda, ker zahteva to on — magnat — se mu mora ugoditi, sicer... Če bi pa v resnici ne bilo drugega ponudnika, in bi on sam plačal samo 14 kron 10 vin. za kubični meter, potem ne bi bil trg oškodovan, samo da bi ta diferenca med 14:10 in 15:15 šla v njegov žep. To bi bilo v redu in logično, po njegovi logiki; ker bo pa ta diferenca trgu v korist, to ni logično. O blažena logika takih požrtvovalnih liberalnih magnatov. Eden, ki je videl in slišal.

Iz Črnomlja. V zadnjem času se ljudje zelo pri-tožujejo zaradi pomanjkljivosti pri vodovodu: kadar bi vode najbolj potrebovali, takrat je vodovod zaprt. To se redno ponavlja ob sobotah in pred prazniki, na tržne in sejmske dneve. Treba je, da se stori vse potrebno, da se stvar predrugači. Črnomaljeci smo se vedno najbolj potegovali za vodovod, uživamo ga pa relativno najmanj! Slišali smo, da hočejo pri-svojiti ostale studence ob izviru našega vodovoda za železnico. To se ne sme zgoditi, kajti takoj izpočetka je bila ta voda odmenjena za vodovod. — Naši Dunaj-čanje so se zadovoljni vrnili s cesarskega spreveda. Črnomaljeci smo spoznali, da pogrešamo organizira-nega petja. Tudi mi si želimo takšnega društva, ka-koršno imajo Metličani. — Okolu osem ustanov-nikov si je že pridobilo naše „društvo za otroško varstvo in mladinsko oskrbo.“ Prav, da se g. sodnik Fajfar ne trudi zastonj. Lahko smo veseli, da imamo za ljudstvo tako vnete uradnike, kakor je predvsem tudi naš g. okrajni glavar Župnek. Naš okraj še ni imel tako vnetega gla-varja. V sodelovanju uradništva in meščanstva je naš prospeh.

Ženski vestnik.

Nova etika.

Površno znanje in iz njega izvirajoča velika samozavest je zapeljala mnoge moderne ljudi, da so začeli prezirljivo gledati na vse, kar je krščansko, ter iskati novih etičnih potov in vrednost. Na čelu jim gre znana esajistka Ellen Key, ki z bombastično gos-tobesednostjo prepleta priznane ideje raznih moder-nih pisateljev s svojimi lastnimi novimi teorijami ter misijonari za „novo etiko“.

Seveda ideja o „novi etiki“ ni več tako nova in ni zrastle na Key-inem zeljniku. Bil je Nietzsche, ki je prvi položil drzno roko na krščansko etiko ter mesto nje postavil nove vrednote za svojega nadčlo-veka. Toda silnega duha Nietzschevega površni, sentimentalni moderni ljudje niso doumeli ter so se polastili njegovih idej kakor otroci, ki se brezskrbno igrajo s stvarmi, čijih obleka jim ugaja, a ne poznajo njih vrednosti ali nevarnosti.

Niti Ellen Key niti kdo izmed njenih pristašev ni še jasno in določno povedal, kaj prav za prav poj-

muje pod „novo etiko“, kako si predstavlja njene končne posledice in komplikacije. To priznava tudi dr. Heinrich Meyer, odločen novoetičar in pristaš Ellen Keyeve, v letošnjem februarjem zvezku berlinske „Die Frau“. Poizkusil je v članku „Zur Verständigung über die neue Ethik“ to pomanjkanje izpolniti vsaj s tem, da pove, kaj si on misli pod „novo etiko“. Toda dokazal ni drugega nego to, da je nova etika tudi pri njem le nek moralno-sentimentalen sen brez jasnih mej in črt. Takole definira novo etiko: Ista je „npravno presojanje spolnega življenja po njegovi duševni vsebini.“ To se pravi: Spolna zveza je npravna, ako je izraz osebne ljubezni in duševne skupnosti; kjer ta manjka je nenpravna. Temu nasproti stavi „stara etiko“, ki da pri spolnem življenju ne pozna moralitete t. j. npravnosti srca in mišljenja, marveč le legaliteto t. j. le zunanjo postavno obliko cerkve ali države. Večjega nasprotstva, pravi dr. Meyer, si ni mogoče misliti. To nasprotstvo je najostreje izraženo in najdosledneje izvedeno v nerazdružljivosti zakona katoliške cerkve. Zakonca sta prisiljena ostati skupaj, čeprav ni med njima niti trohice ljubezni in duševnega nagnenja, čeprav se morda sovražita in zaničujeta iz dna duše. To se pravi: stari etiki je oblika vse, vsebina nič. Nova etika pa ravno nasprotno zunanji obliki ne priznava najmanjšega pomena ali veljave. Ista je za npravnost spolnega občevanja docela indiferentna. Zakon sme trajati le tako dolgo, dokler ima notranjo vsebino t. j. dokler obstoji duševno nagnenje, osebna ljubezen. Kadar tega ni več, je ločitev neobhodna, nujna. Vprašanje o trajnosti zakona za novoetika sploh ne obstoji, ker je trajnost duševne skupnosti neodvisna od človeške volje. Tako dr. Meyer.

Po vsem tem bi človek sodil, da „nova etika“ ni drugo, nego že precej stara „svobodna ljubezen“, ki ne dopušča nobenega vmešavanja od tretje strani v svoje zadeve. To bi bilo dosledno in je med novoetičarji tudi res mnogo takih, ki naravnost zahtevajo od somišljenikov, da pri sklepanju spolnih zvez — zakonov se ne more reči — popolnoma prezro vse predpisane oblike cerkve in države. Sem spadajo n. pr. gosposdične dr. Stöcker, dr. Augspurg, Lischnewska i. dr. Dr. Meyer pa ni tako dosleden in pogumen ter celo priporoča, da se tem oblikam podvržejo tudi novoetiki, kajti te oblike da ne morejo biti škodljive notranji vsebini zakona, pač pa zagotovo zakonom mirno uživanje zakonske sreče, ker se jim potem ni bati napadov surovih staroetičarjev!

Sicer se pa dr. Meyer ne spušta v razmotrivanje podrobnosti in komplikacij, češ, da je hotel jasno začrtati le glavni princip, jedro nove etike. S tem si je mož seveda delo zelo olajšal, ob enem pa potrdil, kako neresni ljudje so novoetičarji.

Sedaj pa pogledajmo, ali je „stara etika“ — to se pravi krščanska morala, res tako pomanjkljiva, kakor ji to očita dr. Meyer, ali ji je res oblika vse, notranja vsebina nič. To je pač svojevoljna trditev. Res so se in se še marsikje sklepajo zakoni iz zgolj zunanjih ozirov n. pr. radi denarja, časti itd. in res je tudi, da se tudi taki zakoni priznavajo za polnoveljavne. Toda krščanska morala sklepanje zakonov iz koristolovstva nikakor ne uči, marveč obsoja, kakor splošno obsoja vsako sebičnost in umazano dobičkaželjnost. Ako pa prizna tudi zakone, sklenjene iz kakršnegakoli koristolovstva, ne stori tega radi oblike kot take, marveč le radi tega, ker sta se zakonca poto m oblike obvezala in podvrgla vsem dolžnostim, ki jih skupni blagor družbe nalaga posameznikom z ozirom na zakon in vse njegove posledice.

Dr. Meyer sam priznava, da je mnogo ljudi, ki enostavno niso zmožni, da bi dosegli višji etični ideal seksualnega življenja — takih ljudi je pač večina! Ali naj se tem ljudem kratkoinmalo odreče pravica do seksualnega življenja? Dr. Meyer to sam zanika. Torej! Ako katoliška cerkev tudi takim, npravno manj zavednim ljudem dovoljuje polnoveljavni zakramentalni zakon, s tem le priznava splošno eksistenčno pravo. S tem, da formalno podvrže tudi tak, etično-seksualno manj vreden zakon splošnemu blagru — dvigne istega visoko nad vse svobodne zveze — pa naj so etično-seksualne še tako izbrane — ki ne poznajo nikake odgovornosti nasproti skupnosti. Tu se ne gre za obliko kot tako, gospoda novoetičarji, marveč za formalno obveznost nasproti skupnosti.

Krščanska morala, ki zahteva popolno čistost pred zakonom, je pa tudi najboljši temelj za razvitek najvišje, najsubtilnejše osebne ljubezni in duševne skupnosti. Toda tudi take izvoljene duše se morajo ukloniti skupnemu blagru ter svojo osebno srečo staviti v njegovo službo s tem, da potom postavne oblike vzamejo nase vse obveznosti in vso odgovornost, ki je potrebna za obstoj družine — tega nedotakljivega temelja družbe.

Novoetičarji govore o ločitvi zakoncev, kakor da bi to ne bilo nič težjega, nego črešnje zobati. Ne pomislijo, kako močne so notranje vezi, ki vežejo tudi nesrečne zakonce — brez ozira na otroke ali druge zunanje formalne obveznosti. Narava sama je, ki ju veže, ona sama jima je globoko v dušo zarežala čut, da pripadata drug drugemu na veke, kajti narava sama teži za monogamijo. Pa naj pride karkoli med nju — ta instinktivni čut ne zamre, in kakor hitro je odstranjen zunanji povod njiu nespozumljenja ali celo sovraštva, — se bosta njuni sri zopet našli k lepši in stanovitejši ljubezni nego je bila prva. Le pri seksualno in splošno npravno pokvarjenih ljudeh tega ni z gotovostjo pričakovati; a tudi pri teh ločitev nima drugega uspeha, nego tega, da je še več oseb potegnenih v vrtinec njih nesrečnega življenja. To velja za legitimne, a v polni meri tudi za illegitimne zveze, kar zlasti povdarjam. To uči vsakdanja izkušnja.

Z vsem tem pa seveda nikakor ni rečeno, da so današnje zakonske razmere vzorne in ne potrebujejo remedure. Nasprotno je žalibog resnica. Vzrok temu pa ni formalna obveznost zakona, kakor trdijo novoetiki, marveč splošno in seksualno-npravna pokvarjenost ljudi, ki izvira deloma iz gospodarskih razmer, a v glavnem protikrščanske filozofije novejšega časa. Družba mora imeti neko višje nedotakljivo in neizpremenljivo moralno merilo, sicer zabrede. Tako merilo zamore biti le božji zakon t. j. vera; vsaka in tudi najplemenitejša človeška filozofija tu ne izda nič. To nam potrjuje zgodovina.

Buditev socijalne in verske zavesti, to je najboljše sredstvo za ozdravljenje zakonskega življenja in splošnih družabnih razmer. Toda pri tem je eno nujno potrebno: Ženi se mora priznati polnovredna človeška osebnost v javnosti in zasebnem življenju. Potem bo splošni blaginji in prosveti široko odprta pot in delavcev njima ne bo manjkalo.

Društvo hrvatskih stenografinj se je ustanovilo v Zagrebu. Namen društva je, izobraziti svoje člane v hrvatski in nemški stenografiji in ob enem posredovati pri nastavljanju istih.

Za obisk gospodinjskega tečaja na Dunaju je dobila dopust za šolsko l. 1908/09 gđc. Zemljan, učiteljica na Igu pri Ljubljani.

7 zdravnic izvršuje zdravniški poklic v Kopenhagenu; bavijo se večinoma z ginekologijo. Med 12 zdravnic, ki so v mestni službi, je tudi ena ženska, dr. Hamburger.

Prošnjo za privatno docenturo za histologijo je vložila gospa Dančakova na Moskovski medicinski fakulteti. Fakulteta je prošnji v principu pritrdila ter izdala gospej Dančakovi dovoljenje za poizkusno lekcijo.

Značilni za solidarnost ženstva na Nemškem sta dve notici, katerih ena je izšla v majevem zvezku berlinske „Die Frau“, ki jo urejuje znamenita Helena Lange, druga pa v majevi številki glasila katoliškega ženskega gibanja „Die christliche Frau“. Prva notica povdarja velik napredek katoliškega ženskega lista, v katerem se zrcali razvitek katoliškega ženskega gibanja k samostojnejšim ciljem in obširnejšemu duševnemu in socijalnemu obzorju. V drugi notici pa se „Die christliche Frau“ spominja 60letnice Helene Lange ter pravi med drugim, da je ista priznana avtoriteta na polju ženske izobrazbe in da je njen program tak, da morejo sprejeti tudi katoličanke. O listu „Die Frau“ pravi, da

je to najznamenitejši nemški ženski list, kakor tudi, da so zasluge Helene Lange za splošno žensko gibanje na Nemškem neoporečne, pa naj se gre za levo ali desno, za konfesijonalno ali interkonfesijonalno strujo v tem gibanju.

Nemško ženstvo na političnem polju. Dne 15. maja t. l., ko je stopil v veljavo novi nemški društveni zakon, priredili so mladoliberalci v Berlinu veliko javno zborovanje, h kateremu so povabili tudi ženske. Na dnevnem redu je bila samo točka: „Ženska v javnem življenju“. Isti dan je krajno društvo svobodomiselnih zvez v Berlinu imelo svoj občni zbor, na katerem je v svoje predsedništvo izvolilo H. Lange.

Bele slamnike se lepo opere z navadnim špiritom. Vzeti je denaturiran špirit, ker je cenejši, njegov učinek pa isti. Nekoliko špirta se vlije na krožnik, pomoči se vanj krtačica ali cunjica ter se drgne po zamazanih mestih slamnika. Lise hitro izginejo. — Drugi priporočajo to-le: Kupi se za pet stotink ščavne soli (Kleesalz) ter se polovico iste strese v vrelo mleko. Tvarina se strdi ter izgleda kakor sir. S tem se slamnik hitro dobro okrtati in nazadnje dobro oplakne z vodo. Potem se ga dené v senco sušiti. Pri vsej proceduri pa je treba paziti, da se obliko ne izkvari in je najbolje, da se slamnik plosko položi na desko ali mizo — seveda le, ako so kraji ravni.

Oguljen pleskani pód se za nekaj časa popravi, ako se najprvo čisto pomije potem pa namaže z zmesjo mleka in lanenega olja. Olje in mleko se lahko zmešata kar v manjši skledi, ker je olje jako izdatno in se z enkrat omočeno cunjjo lahko velik kos poda namaže.

Srebrne žlice postanejo kakor nove, ako se jih dene v raztoplino enakih delov kuhinjske soli, galuna in vinskega kamna na ogenj, da zavro ter se jih potem do suhega odrgne z brisalko.

Neprijetni duh po ribah se najhitreje odpravi z rok, ako si iste zdrgnemo s finim peskom, oplaknemo z mrzlo vodo in potem odrgnemo z gorčično moko.

Bele lise na lakiranem lesu zginejo, ako se zdrgnejo z mokrim pepelom od smodke.

Namizno olje ostane čisto in okusno, ako se od časa do časa dene v steklenico ščepec navadne kuhinjske soli. Sol namreč potegne nase vso mokrino, ki se nahaja v olju ter ga tako konzervira.

Lasni in prašni glavniki se dajo temeljito očistiti, ako se jih za kratek čas položi v sodni ali pepelni lug, potem pa se jih s trdo krtačo dobro očisti in splakne z mrzlo vodo.

Ustanovljeno 1842.

Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

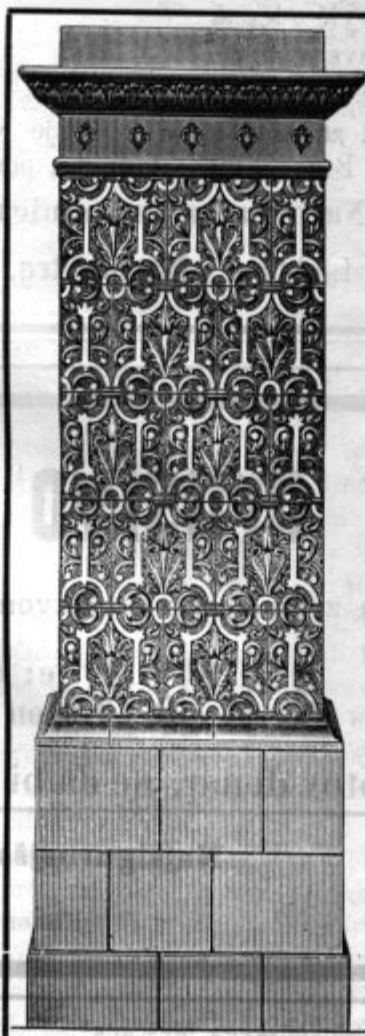
Prodajalna:

Delavnica:

Miklošičeva cesta 6
nasproti hotela „Union“.

Igriške ulice 6
Ljubljana.

52-4

Prva dolenska izdelovalnica lončenih peči in štedilnikov

J. V. APPE

v Kandiji pri Novem mestu

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo izdelovalnico in zalogo

15-2

lončenih peči od preprostih do naj-finejših

iz bele ilovice, različnih barv.

Ilovica je na c. kr. tehničnem obrtnem muzeju na Dunaju preiskana in priznana kot najtrpežnejša ob vsaki premembi ognja, tako da lahko tekmuje z vsemi enakimi izdelki kranjske dežele v trpežnosti.

Spričevala so na razpolago. Za izdelke se jamči.

Postavljanje in popravila se izvršujejo točno in solidno po kolikor možno nizkih cenah.

Slovenci! Naročajte le pri domačih tvrdkah.

Ivan Kregar

pasar in izdelovatelj cerkvenega orodja
in posode

se priporoča veleč. cerkvenim pred-
stojništvom in slavnemu občinstvu
v obilna naročila vseh v njegovo
stroko spadajočih del, katera iz-
vršuje najtočnejše in najsolidnejše.
Prevzema tudi popravila.

Delavnica v lastni hiši
v Ljubljani, Elizabetna cesta.

Ravnočar došle krasne kravate, najnovejše bluze,
fina vrhnja in spodnja krila

priporoča po znano nizkih cenah tvrdka

A. Divod-Mozetič

v Ljubljani,
Stari trg št. 21.

Modna trgovina ter salon za
damske klobuke.
Filijalka v Kranju, Glavni trg.

Zadružna tiskarna v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Stari trg šte. 19

priporoča koverta s firmo, pisni papir, ter vsa v to stroko spadajoča dela.

„Angleško skladišče oblek“

O. BERNATOVIČ

v Ljubljani, Mestni trg šte. 5.

Moška obleka od 4 gl. naprej.

Deška obleka od 2 " "

Otroška obleka od 1 " "

25-4

Ustanovljena l. 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica

Ustanovljena l. 1831.

ASSICURAZIONI GENERALI V TRSTU.

Jamstveni zaklad nad 323 milijonov kron.

Do sedaj izplačane škode nad 899 milijonov kron.

Družba zavaruje:

Na življenje in za doto v vseh mogočih sostavah. Tekom leta 1906 zavarovalo se je pri tej družbi 16.847 oseb na življenje za kapital nad 140 milijonov kron.

Zoper požare, tatinski vlom, škode pri prevažanju, poškodbo zvonov in zrcalnih oken.

Sprejema tudi zavarovanja:

Zoper telesne nezgode in točo.

Pri tej družbi je zavarovan na življenje Njega svetost papež Pij X. in prevzvišeni knezo-škof ljubljanski Anton Bonaventura; tudi vsa posestva Njega veličanstva cesarja avstrijskega.

➡ Največja zavarovalnica avstro-ogrske države. ➡

Glavni zastop v Ljubljani: Marijin trg, Sv. Petra cesta šte. 2, v lastni hiši.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19 ————— registrovana zadruga z omejenim poroštvom. ————— Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak
delavnik od 8. do 12. ure

po 4³/₄ 0

to je: daje za 200 kron
9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama.

Kanonik A. Kalan l. r., predsednik.

Najsigurnejša prilika za štedenje!

Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.